

POWSZECHNY SPIS ROLNY 2020

#liczysięrolnictwo

Na portalu rolny.spis.gov.pl
dowiesz się więcej o spisie rolnym

VADEMECUM DO POWSZECHNEGO SPISU ROLNEGO 2020

Opole, czerwiec 2020 r.

Podstawy prawne

Obowiązek realizacji spisu nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/1091 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych oraz uchylenia rozporządzeń (WE) nr 1166/2008 i (UE) nr 1337/2017 (Dz. Urz. L 200 z 07.08.2018, str. 1). Rozporządzenie obliguje wszystkie kraje UE do przeprowadzenia spisu rolnego zgodnie z kalendarzem i wymogami dotyczącymi m.in. okresów referencyjnych, zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania, jakości danych, formy i terminów przekazania danych.

Najważniejsze **akty prawa krajowego**:

- ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o powszechnym spisie rolnym w 2020 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1728);
- ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 443);
- ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781).

Termin PSR 2020

Spis rolny przeprowadza się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w terminie **od 1 września do 30 listopada 2020 r.**, według stanu na dzień **1 czerwca 2020 r. (dzień referencyjny)**.

Cele PSR 2020

- dostarczenie informacji z dziedziny rolnictwa w zakresie i terminach określonych przez Komisję Europejską na potrzeby Wspólnej Polityki Rolnej;
- zebranie informacji o gospodarstwach rolnych i związanych z nimi gospodarstwach domowych, koniecznych dla realizacji krajowej, regionalnej i lokalnej polityki rolnej i społecznej na wsi;
- analiza zmian, jakie zaszły w rolnictwie na przestrzeni lat 2010-2020;
- wykonanie zobowiązań Polski w zakresie dostarczenia informacji dla potrzeb innych niż EUROSTAT organizacji międzynarodowych (m.in.: FAO, OECD);
- aktualizacja operatu do różnotematycznych badań reprezentacyjnych z zakresu rolnictwa (w latach następnym).

Zakres podmiotowy

- **gospodarstwa osób fizycznych** (gospodarstwa indywidualne), które obejmują:
  - gospodarstwa rolne o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
  - gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali (0,5 ha dla: drzew owocowych, krzewów owocowych, warzyw gruntowych, truskawek gruntowych oraz chmielu; 0,3 ha dla szkótek sadowniczych i szkótek ozdobnych; 0,1 ha dla tytoniu; 5 sztuk dla bydła ogółem; 20 sztuk dla świń ogółem; 5 sztuk dla loch; 20 sztuk dla owiec ogółem i kóz ogółem; 100 sztuk dla drobiu ogółem; 10 sztuk dla zwierząt dzikich utrzymywanych w systemie fermowym; 20 pni dla pszczół),
- **gospodarstwa osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej** prowadzące działalność rolniczą (PKD sekcja A).

Podmioty objęte spisem mają **obowiązek udzielania dokładnych, wyczerpujących i zgodnych z prawdą odpowiedzi**, co wynika z art. 7 ust. 2 ustawy o PSR 2020.

Dane zebrane w ramach PSR 2020 będą objęte **tajemnicą statystyczną** w rozumieniu art. 10 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej. Naruszenie tajemnicy statystycznej pociąga za sobą skutki prawne przewidziane w art. 54 i 55 ustawy o statystyce publicznej.

Metody zbierania danych PSR 2020

- **Metoda podstawowa i obowiązkowa – samospis internetowy (CAWI)** przeprowadzany za pośrednictwem interaktywnej aplikacji formularzowej dostępnej **na stronie internetowej GUS** w dniach **od 1 września do 30 listopada 2020 r.**;
- **Metody uzupełniające:**
  - **wywiad telefoniczny (CATI)** przeprowadzany przez rachmistrza telefonicznego w **gospodarstwach indywidualnych** w dniach **od 16 września do 30 listopada 2020 r.**, a w **gospodarstwach osób prawnych i jednostkach organizacyjnych nie mających osobowości prawnej** w dniach **od 1 października do 30 listopada 2020 r.**,
  - **wywiad bezpośredni (CAPI)** realizowany przez rachmistrza terenowego w **gospodarstwach indywidualnych** w dniach **od 1 października do 30 listopada 2020 r.** (stosowanie tej metody uzależnione będzie od stanu epidemii).

Infolinia statystyczna

Na potrzeby realizacji PSR 2020 uruchomiona zostanie infolinia spisowa. Infolinia spisowa będzie **ułatwieniem dla użytkowników gospodarstw rolnych** w zakresie:

- samodzielnego wypełnienia formularza spisowego metodą CAWI;
- spisanie się przez telefon w przypadku braku dostępu do Internetu;
- pozyskania informacji o PSR 2020;
- pozyskania informacji o rachmistrzach spisowych, w tym potwierdzenia tożsamości rachmistrzów spisowych.

Numer infolinii: 22 279 99 99 (opłata za połączenie zgodna z taryfą operatora).

Po wyborze numeru **wew. „1”** infolinia spisowa będzie oferowała **dwa kanały obsługi**:

1. Spisz się przez telefon,
2. Weryfikacja rachmistrza i informacje o PSR 2020.

Struktura aparatu spisowego

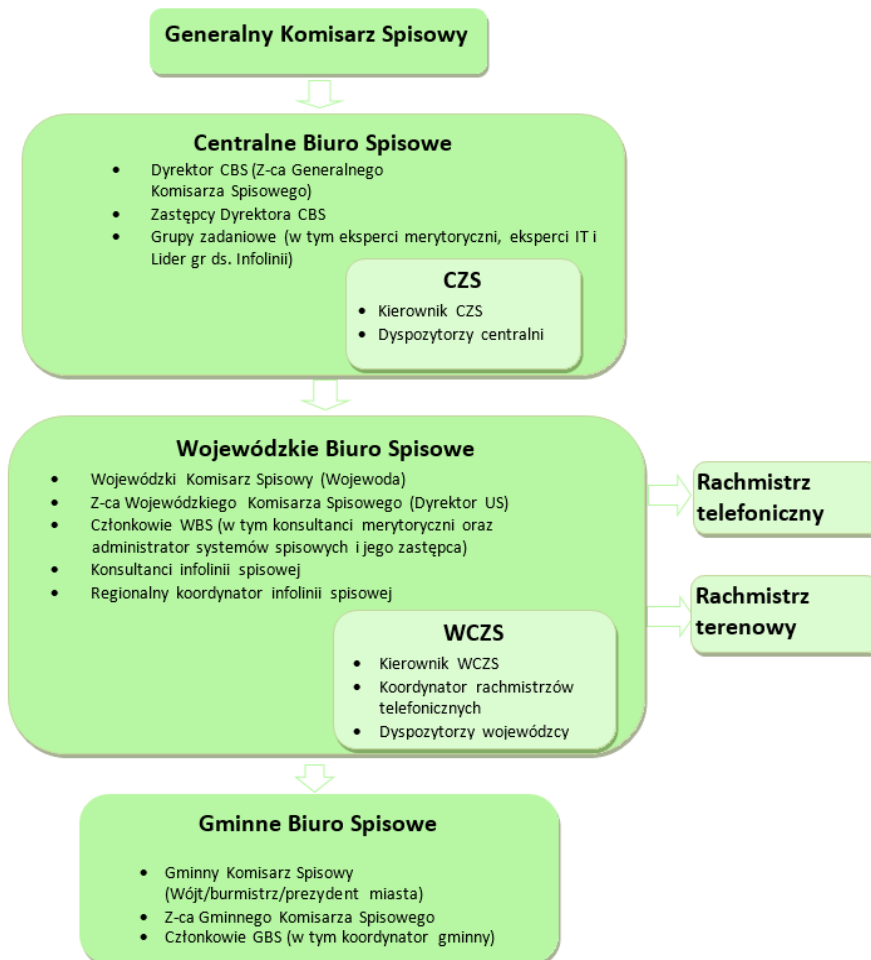
Obowiązek realizacji spisów powszechnych spoczywa na Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), który jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach statystyki.

Realizacją spisu rolnego kierują kolejno:

- **Generalny Komisarz Spisowy** – Prezes GUS,
- **Zastępca Generalnego Komisarza Spisowego** – Dyrektor Centralnego Biura Spisowego (CBS),
- **Wojewódzki komisarz spisowy** – wojewódzkie biuro spisowe (WBS) – wojewoda i jego zastępca – właściwy miejscowo dyrektor urzędu statystycznego,
- **Gminny komisarz spisowy** – gminne biuro spisowe (GBS) – wójt, burmistrz, prezydent.

Na okres zbierania danych spisowych Dyrektor CBS w ramach Centralnego Biura Spisowego powoła **Centrum Zarządzania Spisem (CZS)**, a Zastępca Wojewódzkiego Komisarza Spisowego w ramach Wojewódzkiego Biura Spisowego utworzy **Wojewódzkie Centrum Zarządzania Spisem (WCZS)**.

Rys. Struktura organizacyjna aparatu spisowego

Rachmistrz spisowy

To osoba upoważniona przez statystykę publiczną do zbierania danych w czasie spisu rolnego, spełniająca następujące warunki (określone ustawą o powszechnym spisie rolnym):

- osoba pełnoletnia,
- zamieszkała na terenie danej gminy (uwaga: warunek może ulec zmianie),
- posiadająca co najmniej średnie wykształcenie,
- posługująca się językiem polskim w mowie i w piśmie,
- która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,
- po szkoleniu z zakresu PSR 2020 i uzyskaniu pozytywnego wyniku z egzaminu.

Rachmistrz będzie posiadał **identyfikator** umieszczonym w widocznym miejscu, zawierający następujące informacje:

- imię i nazwisko,
- zdjęcie i numer rachmistrza,
- nazwę i logo wojewódzkiego biura spisowego,
- określenie terenu gminy, na którym jest upoważniony do przeprowadzania wywiadu,
- podpis osoby upoważnionej,
- okres na jaki identyfikator został wystawiony.

Nabór kandydatów na rachmistrzów terenowych należy do zadań Gminnego Biura Spisowego. Ogłoszenia o naborze na rachmistrzów terenowych będą umieszczone w miejscach powszechnie dostępnych w siedzibie urzędu gminy oraz opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu gminy. Wszyscy kandydaci na rachmistrzów terenowych zobligowani są do wzięcia udziału w szkoleniu i przystąpienia do egzaminu kończącego szkolenie. Rachmistrza terenowego powołuje Zastępca Wojewódzkiego Komisarza Spisowego spośród osób, które uzyskały najwyższą liczbę punktów z egzaminu testowego, kierując się kolejnością na liście kandydatów na rachmistrzów terenowych.

Rachmistrze telefoniczni to pracownicy właściwego miejscowo urzędu statystycznego (np. Urzędu Statystycznego w Opolu) wyznaczeni przez Zastępcę Wojewódzkiego Komisarza Spisowego do realizacji wywiadów telefonicznych.

Metodologia spisu

Do spisu został utworzony **wykaz gospodarstw rolnych** podlegających spisowi. Powstał on na bazie Operatu do Badań Rolniczych i został uaktualniony innymi danymi ze źródeł poza statystycznych (KRUS, ARiMR, i in.) według stanu na dzień referencyjny spisu, tj. 1 czerwiec 2020 r.

Gospodarstwo rolne oznacza grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Za **użytkownika gospodarstwa rolnego** uważa się osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa, czy też użytkuje je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

Za **osobę kierującą gospodarstwem rolnym** uważa się pełnoletnią osobę fizyczną upoważnioną przez właściciela/użytkownika gospodarstwa rolnego do podejmowania oraz nadzorowania lub wykonywania decyzji bezpośrednio związanych z procesami produkcyjnymi.

Siedziba użytkownika gospodarstwa indywidualnego to adres zamieszkania użytkownika. Adres ten nie zawsze jest taki sam jak adres zameldowania.

Za **siedzibę gospodarstwa rolnego osoby fizycznej** uważa się siedlisko gospodarstwa (budynek mieszkalny oraz budynki gospodarcze i urządzenia służące produkcji rolniczej), a w przypadku braku budynków, największą część gospodarstwa rolnego. Siedziba gospodarstwa nie zawsze jest taka sama jak siedziba użytkownika.

Siedziba gospodarstwa rolnego osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to siedziba osoby prawnej lub jednostki lokalnej prowadzącej działalność rolniczą.

Do realizacji spisu wykorzystany zostanie **formularz elektroniczny** (jednakowy dla wszystkich metod). Formularz elektroniczny poprowadzi wypełniającego odpowiednimi „ścieżkami” w zależności od podawanych odpowiedzi, wyliczy sumy, różnice, automatycznie przeniesie dane z jednego działu do drugiego, na bieżąco przeprowadzi kontrolę logiczno-rachunkową. W formularzu elektronicznym do poszczególnych pytań podłączone zostaną podstawowe definicje.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu formularza?

1. Dokonać samospisu lub udzielić informacji może **osoba kierująca gospodarstwem rolnym** lub w razie jej nieobecności - użytkownik lub pełnoletnia osoba z jego gospodarstwa domowego, najlepiej zorientowana w sprawach gospodarstwa rolnego. W gospodarstwach indywidualnych osoba kierująca gospodarstwem jest najczęściej jednocześnie jego użytkownikiem, jak również właścicielem.
2. Gospodarstwo rolne może być **współużytkowane (współwłasność lub współdzierżawa) i jednocześnie współkierowane** przez użytkownika i członka jego rodziny (np. przez małżonków lub matkę z synem). W takiej sytuacji dane użytkownika podane na pierwszej stronie formularza zostaną przeniesione do działu Aktywność ekonomiczna, a osoba współużytkująca i współkierująca gospodarstwem powinna zostać spisana jako osoba kierująca. Jeżeli użytkownik i **osoba** z nim **niespokrewniona współużytkują i jednocześnie współkierują** gospodarstwem rolnym, to do decyzji użytkownika pozostaje czy ma być on spisany jednocześnie jako osoba kierująca, czy jako osoba kierująca zostanie spisany niespokrewniony współużytkownik.
3. **Dniem referencyjnym spisu jest 1 czerwca 2020 r.** Należy jednak zaznaczyć, że część danych, ze względu na ich specyfikę, dotyczy **okresu ostatnich 12 miesięcy kończącego się w dniu referencyjnym badania** czyli **okresu od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. włącznie.**

4. W dziale **Aktywność ekonomiczna**, w części dotyczącej **aktywności bieżącej**, okresem referencyjnym jest dodatkowo **tydzień** kończący się w dniu referencyjnym badania, tj. **okres od 26 maja do 1 czerwca 2020 r.**
5. W przypadku **zmian w powierzchni gospodarstwa rolnego** w okresie 12 miesięcy do 1 czerwca br. włącznie (zakup, sprzedaż, dzierżawa) należy zebrać dane odnoszące się tylko do **powierzchni użytkowanej przez gospodarstwo w dniu 1 czerwca 2020 r.**
6. W przypadku, gdy **zmienił się użytkownik** gospodarstwa rolnego, a **adres siedziby użytkownika pozostał bez zmian**, należy zmienić dane użytkownika. Jeżeli obecny użytkownik posiada/użytkuje także inne gospodarstwo rolne, to oba gospodarstwa należy spisać jako jedno.
7. Przy ustalaniu użytkowanych gruntów należy szczególnie zwrócić uwagę, że chodzi o **faktycznie użytkowane grunty**, nawet te, które są użytkowane na podstawie umowy ustnej lub bezumownie.
8. W spisie uwzględnia się **stan faktyczny**, a nie stan prawny. Jeżeli pod **jednym adresem mieszkają dwie osoby** (np. ojciec i syn) i **każda z nich jest właścicielem gospodarstwa rolnego**, ale faktycznie użytkują je jak jedno gospodarstwo (tzn. wykorzystują te same grunty, maszyny, budynki gospodarcze, siłę roboczą, itp.), **to oba gospodarstwa należy spisać jako jedno gospodarstwo** współużytkowane i współzarządzane przez użytkownika i członka rodziny.
Podobnie należy potraktować sytuację, w której pod jednym adresem mieszkają dwie osoby (np. współmałżonkowie), z których jedna jest właścicielem zwierząt gospodarskich, a druga właścicielem użytków rolnych. W ARiMR osoby te mogą być zarejestrowane jako **dwóch osobnych beneficjentów**, w spisie powinni zostać ujęci jako współużytkownicy **jednego gospodarstwa rolnego**.

Formularz spisowy został podzielony na 11 działów:

Dział I Użytkowanie gruntów (UG)

Dział II Powierzchnia zasiewów i inna (PZ)

Dział III Zwierzęta gospodarskie (ZW)

Dział IV Nawożenie (NA)

Dział V Ochrona roślin (OR)

Dział VI Budynki gospodarskie (BD)

Dział VII Maszyny i urządzenia rolnicze (MA)

Dział VIII Działalność gospodarcza (DG)

Dział IX Struktura dochodów (SD)

Dział X Aktywność ekonomiczna (AE)

Dział XI Chów i hodowla ryb (RB)

Dział I Użytkowanie gruntów (UG)

Dane zbierane w tym dziale dotyczą stanu w dniu **1 czerwca 2020 r.**, jeżeli nie zaznaczono inaczej. Spisowi podlegają grunty użytkowane przez gospodarstwo rolne łącznie z lasami i gruntami pozostałymi oraz użytkami rolnymi według sposobu użytkowania.

DEF
INI
CJA

Grunty ogółem to wszystkie grunty **niezależnie od tytułu władania** - własne, dzierżawione od innych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowane z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.) oraz wspólne w części przypadającej użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Nie zalicza się tu powierzchni gruntów wydzierżawionych innym i gruntów należących do wspólnot gruntowych.

KLASYFIKACJA GRUNTÓW W GOSPODARSTWIE ROLNYM

GRUNTY OGÓŁEM W GOSPODARSTWIE ROLNYM		
UŻYTKI ROLNE OGÓŁEM	LASY I GRUNTY LEŚNE (z plantacjami o krótkiej rotacji)	POZOSTAŁE (w tym pod zabudowaniami, podwórzami, placami, ogrodami ozdobnymi, parkami, wodami oraz powierzchnia nieużytków, innych gruntów i przeznaczona dla rekreacji)

DEF
INI
CJA

Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej to użytki rolne utrzymywane zgodnie z normami, spełniające wymogi Ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1551, tekst jednolity z 2018 r. poz. 1312).

DEF
INI
CJA

Powierzchnia użytków rolnych pozostałych (tj. nieużytkowanych i nie utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej) to powierzchnia użytków rolnych wyłączonych z produkcji, tj. użytków rolnych uprzednio użytkowanych jako zasiewy oraz grunty ugorowane, łąki i pastwiska trwałe, sady i inne uprawy trwałe, ogrody przydomowe, które w dniu 1 czerwca 2020 r. ze względów ekonomicznych, społecznych lub innych, nie były wykorzystywane już rolniczo i wyłączone z płodozmianu.

KLASYFIKACJA UŻYTKÓW ROLNYCH

UŻYTKI ROLNE OGÓŁEM						
W DOBREJ KULTURZE ROLNEJ						POZOSTAŁE (użytki wyłączone z produkcji)
ZASIEWY	ŁĄKI TRWAŁE	PASTWISKA TRWAŁE	SADY I INNE UPRAWY TRWAŁE	OGRODY PRZYDOMOWE	GRUNTY UGOROWANE	

DEF
INI
CJA

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, (jednorocznych i wieloletnich, ale bez upraw trwałych), prowadzonych zarówno w gruncie (na odkrytym polu lub pod niskim, przykryciem z brakiem dostępu) jak i pod wysokimi, dostępnymi ostonami (w szklarniach, tunelach wysokich lub inspektach).

DEF
INI
CJA

Łąki trwałe to grunty pokryte trwale trawami (5 lub więcej lat), z zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hał i połonin. Łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, a zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

DEF
INI
CJA

Pastwiska trwałe to grunty pokryte trwale trawami (5 lub więcej lat), które z zasady nie są koszone, lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hał i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenach pagórkowatych lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

DEF
INI
CJA

Powierzchnia sadów i innych upraw trwałych to powierzchnia: plantacji drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów owocowych oraz ozdobnych, szkótek drzew i krzewów leśnych do celów handlowych, plantacji wikliny oraz innych gruntowych upraw trwałych (np. derenia, tarniny, morwy, wierzby mandżurskiej, głogu, rokitnika, jarzębiny, choinek bożonarodzeniowych uprawianych na użytkach rolnych), a także upraw trwałych pod ostonami (np. malina, winorośl, brzoskwinia).

DEF
INI
CJA

Ogrody przydomowe to powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa, która obejmuje uprawy (rolne, ogrodnicze zarówno jednoroczne jak i wieloletnie oraz drzewa i krzewy owocowe) przeznaczone na spożycie w gospodarstwie domowym użytkownika (samozaopatrzenie). Sporadycznie, nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane.

DEF
INI
CJA

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska.

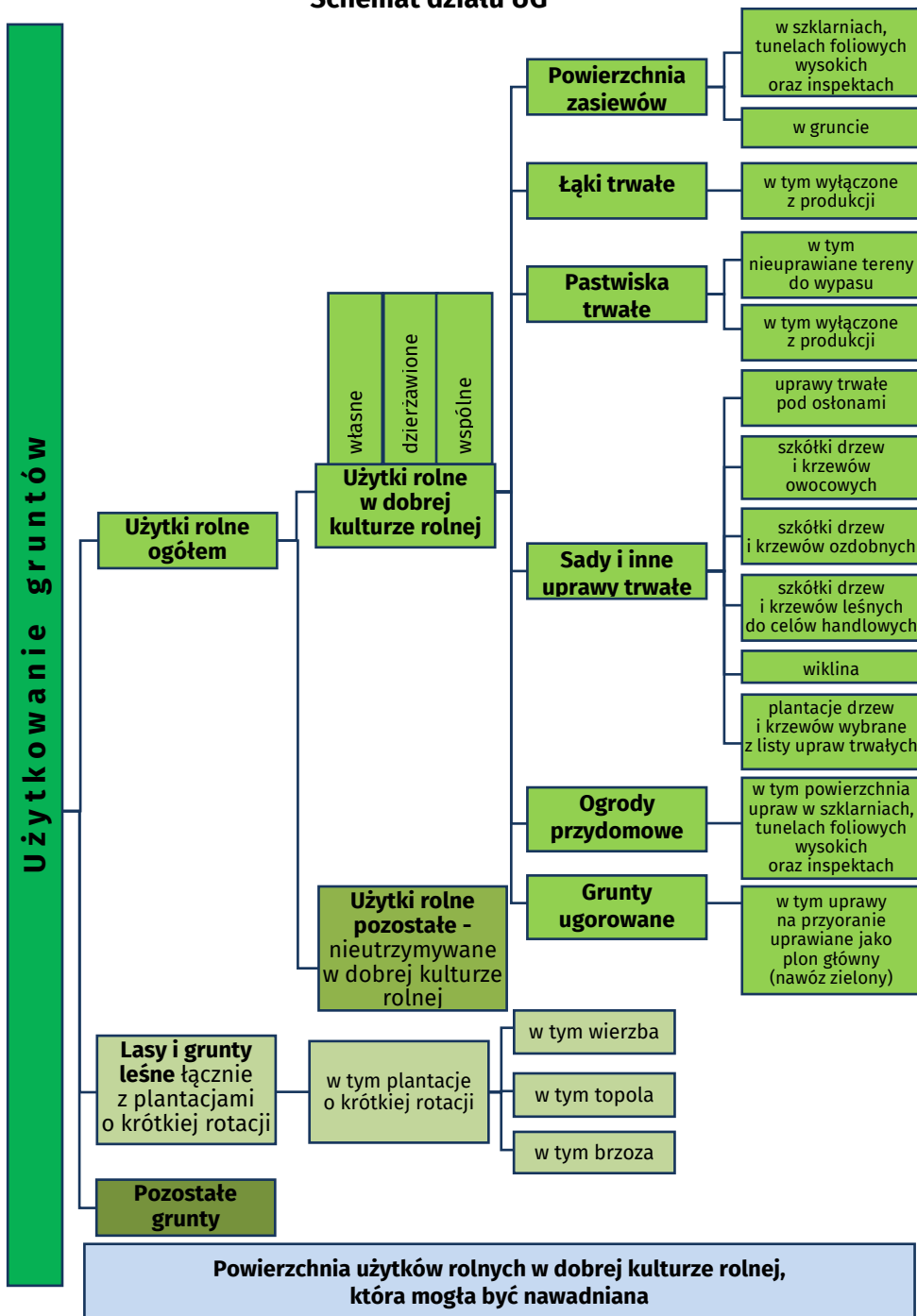
UWAGA:

Powierzchnie w dziale użytkowanie gruntów należy podawać **w fizycznych hektarach (ha) i arach (a), z wyjątkiem powierzchni upraw pod ostonami w ogrodach przydomowych, którą należy podać w metrach kwadratowych (m²).**

$$1 \text{ ha} = 100 \text{ a} = 10\,000 \text{ m}^2$$

$$1 \text{ a} = 100 \text{ m}^2 = 0,01 \text{ ha}$$

Schemat działu UG

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu UG?

1. **Powierzchnia zasiewów w gruncie** to powierzchnia upraw prowadzonych zarówno na odkrytym polu, jak również pod niskim, niedostępnym przykryciem. Kategoria ta obejmuje powierzchnię upraw przykrytych przy użyciu mat/arkuszy z tworzywa sztucznego ułożonych płasko na ziemi oraz upraw pod tunelami niskimi (poniżej 1,5 m w szczycie).
2. **Powierzchnia zasiewów w szklarniach**, tunelach foliowych wysokich oraz inspektach to powierzchnia upraw prowadzonych pod wysokimi ostonami minimum 1,5 m w szczycie oraz pod ostonami niskimi z możliwością stałego dostępu czyli inspektach, tzw. przyspiesznikach („miniaturowe szklarnie”); są to skrzynie nakryte oknami służące np. do produkcji rozsad.
3. Bardzo ważne jest rozróżnienie **pozostałych gruntów** (tj. powierzchni pod budynkami, podwórzami, wodami, itp.) od **pozostałych użytków rolnych** (tj. nieutrzymywanych w dobrej kulturze rolnej).
4. **Do lasów i gruntów leśnych należy zaliczyć również wszystkie plantacje o krótkiej rotacji** niezależnie od rodzaju gruntów na jakich zostały założone (**także te plantacje**, które zostały założone **na użytkach rolnych**).
5. **Uprawy przykryte niską folią** (poniżej 1,5 m w szczycie) zalicza się do **upraw gruntowych**.
6. **Powierzchnię**, która była przygotowana **pod tegoroczne zasiewy na zbiór w bieżącym roku** (np. dla późnych odmian warzyw), lecz do 1 czerwca 2020 r. jeszcze nieobsiana/nieobsadzona, należy zaliczyć do **powierzchni zasiewów**, a nie do gruntów ugorowanych.
7. Powierzchnie **szklarni, tuneli foliowych wysokich** oraz **inspektów w ogrodach przydomowych nie mogą przekraczać 100 m²**. Jeżeli powierzchnia takich oston **przekracza 100 m²** należy ją zaliczyć do **powierzchni zasiewów** w szklarniach, tunelach foliowych wysokich oraz inspektach.
8. Do **ogrodów przydomowych nie należy zaliczać** powierzchni przeznaczonych na rekreację oraz ogrodów ozdobnych, które uwzględnia się w **pozostałych gruntach**.
9. **Precyzyjne wybieranie** upraw z Listy upraw trwałych.

Dział II Powierzchnia zasiewów i inna (PZ)

Dane dotyczą powierzchni pod zasiewami zarówno w gruncie, jak i pod ostonami według stanu w dniu **1 czerwca 2020 r.**, jeżeli nie zaznaczono inaczej. **Uprawy** należy **wybierać z Listy upraw** według ich rodzajów (jare i ozime) i według przeznaczenia (np. na paszę, na ziarno, na spożycie, na zielonkę). W tym dziale spisywane są również powierzchnie upraw poplonów, zajmujących pole w okresie od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. włącznie.

UWAGA:

Powierzchnię wszystkich upraw należy podawać w **hektarach (ha) i arach (a)**. Wyjątek stanowi powierzchnia **grzybów jadalnych**, którą podaje się w **metrach kwadratowych (m²)**.

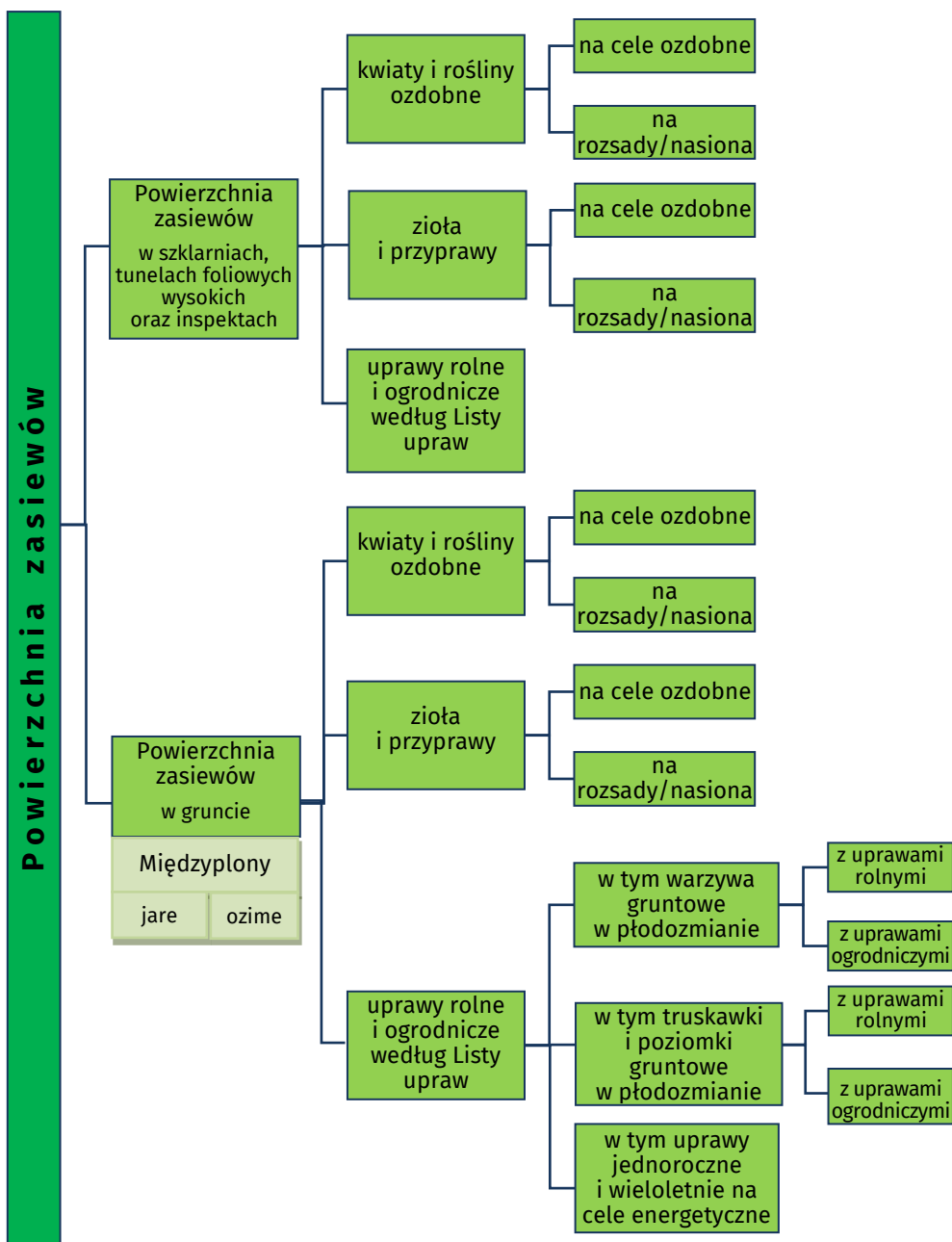
UWAGA:

Po każdorazowym wpisaniu powierzchni uprawy (wybranej z Listy upraw), na ekranie wyświetli się informacja o powierzchni, która została jeszcze **do rozdysponowania na kolejne uprawy**.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu PZ?

1. **Uważne korzystanie z list upraw** - prawidłowe kwalifikowanie upraw według ich rodzajów (np. formy jare i ozime) i przeznaczenia (np.: do spożycia, na paszę, na ziarno, na zielonkę).
2. Przy wybieraniu upraw z listy należy zwrócić szczególną uwagę na precyzyjne postępowanie się słownikiem, aby **uniknąć złego wyboru przy uprawach o podobnej nazwie** np. rzepa, rzepak.
3. Prawidłowe kwalifikowanie roślin uprawianych **na rozsady/nasiona** (do siewu, na sadzonki, kłacza, itp.) - tylko, jeśli są **przeznaczone na sprzedaż**. W przypadku ich wykorzystania na cele własne gospodarstwa, należy je zaliczyć na konsumpcję/do spożycia, a w przypadku kwiatów i roślin ozdobnych na cele ozdobne.
4. Powierzchnię **traw polowych** należy podawać razem, bez wyszukiwania gatunków traw w liście upraw. Nie należy tu ujmować traw przeznaczonych na cele ozdobne, które należy zaklasyfikować do kwiatów i roślin ozdobnych. Nie zalicza się tutaj także trawy w rolkach, którą wybiera się osobno z listy jako „Trawniki rolowane”.
5. Nie należy podwójnie wykazywać upraw, tj. **tych samych powierzchni w plonie głównym i poplonach** (szczególnie dotyczy to ozimin).
6. W przypadku wielokrotnego użytkowania tej samej powierzchni grzybów **należy wykazać ją tylko raz**. Gdy uprawę prowadzono na **wielu poziomach** należy podać **łączną powierzchnię wszystkich póltek**, na których prowadzona była uprawa grzybów jadalnych.
7. W powierzchni upraw jednorocznych i **wieloletnich z przeznaczeniem na cele energetyczne nie należy ujmować** powierzchni plantacji drzew i krzewów **o krótkiej rotacji** przeznaczonych także na cele energetyczne.

Schemat do działu PZ

Grzyby jadalne - uprawa poza powierzchnią zasiewów

Dział III Zwierzęta gospodarskie (ZW)

W dziale zwierzęta gospodarskie zbierane są dane o:

- **liczbie zwierząt gospodarskich** (stan w dniu **1 czerwca 2020 r.**) z uwzględnieniem ich wieku, płci, wagi oraz niektórych cech produkcyjno-użytkowych, utrzymywanej w celu osiągnięcia korzyści gospodarczych, np. produkcji mięsa, mleka i innych produktów zwierzęcych.
Spisowi nie podlegają zwierzęta utrzymywane tylko do celów rekreacyjnych, terapeutycznych lub łowieckich (wyjątek stanowią konie),
- **sposobie utrzymania zwierząt gospodarskich** (dotyczy bydła, świń oraz drobiu w zakresie odpowiadającym specyfice danego gatunku), tj. liczbie stanowisk w poszczególnych rodzajach budynków inwentarskich, dostępie do wybiegu, przebywaniu cały rok poza budynkiem inwentarskim oraz wypasie pastwiskowym.

Badaniem objęte są zwierzęta gospodarskie, które 1 czerwca 2020 r.:

- były **własnością użytkownika** gospodarstwa rolnego lub członków jego gospodarstwa domowego i znajdowały się w gospodarstwie rolnym lub przebywały na wypasie na gruntach nie stanowiących gospodarstw rolnych (np. redyki),
- **należały do innych** niż ww. właścicieli i przetrzymywane były czasowo lub stale w spisowanym gospodarstwie, tj. przyjęte na wychów, opas, tucz (np. umowy kontraktacyjne dla świń), przechowywanie (np. hotele dla koni) itp., niezależnie od tego, czy przyjęto je od gospodarstw indywidualnych, czy od gospodarstw państwowych, spółdzielczych i innych.

Wyjątek stanowią **pnie pszczele** (ule), które należy spisać u ich właściciela niezależnie od miejsca gdzie się znajdowały.

UWAGA:

Spisowi podlegają zwierzęta gospodarskie, które **1 czerwca 2020 r. znajdowały się w gospodarstwie rolnym**, niezależnie od tego czy w dniu spisywania nadal w nim przebywały czy już nie. Nie należy ujmować zwierząt, które po północy z 1 na 2 czerwca 2020 r. urodziły się, zostały zakupione lub trafiły do gospodarstwa z innych powodów, pomimo że znajdują się one w gospodarstwie podczas spisywania.

Do zwierząt gospodarskich zalicza się następujące gatunki: konie domowe i inne koniowate, bydło, świnię, owce, kozy, drób, króliki, pozostałe zwierzęta futerkowe, inne zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie rolnym dla pozyskania produktów zwierzęcych, np. mięsa czy wełny oraz pszczoły.

Po każdorazowym wpisaniu pogłowia ogółem danego gatunku zwierząt, a następnie liczby zwierząt w poszczególnych grupach wiekowo-użytkowych lub wagowo-użytkowych, na ekranie wyświetli się **informacja o liczbie sztuk zwierząt, która została jeszcze do rozdysponowania.**

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu ZW?

1. Pogłowie **bydła** obejmuje również pogłowie **bawołów i bizonów**.
2. Do spisane go pogłowia bydła, świń i niosek kurzych muszą być podane **stanowiska w budynkach inwentarskich** lub poza budynkami (w systemie otwartym - outdoor).
3. Suma liczby stanowisk w oborach ściotowych i bezściotowych dla poszczególnych grup użytkowo-wiekowych bydła **nie może być mniejsza** niż pogłowie danej grupy.
4. Wypas bydła należy wykazać, jeśli trwał **dłużej niż 2 godziny dziennie**. **Wypas** może być prowadzony **poza gospodarstwem rolnym**.
5. W **pogłowie świń nie uwzględnia się dzików i ich krzyżówek** (świniodziki), które powinny być ujęte w pogłowie pozostałych zwierząt.
6. Jeżeli 1 czerwca 2020 r. w gospodarstwie rolnym o **dużej skali chowu świń** (ferma wielkotowarowa tuczu świń) nie było na stanie zwierząt w związku z trwającą właśnie **przerwą technologiczną w produkcji** (przerwa pomiędzy cyklami produkcyjnymi, jeśli nie przekroczyła 8 tygodni), należy wpisać stany pogłowia świń z okresu przed opróżnieniem chlewni.
7. Jeżeli 1 czerwca 2020 r. w gospodarstwie rolnym o **dużej skali chowu drobiu** (ferma wielkotowarowa, np. ferma tuczu brojlerów, ferma niosek jaj konsumpcyjnych, wylęgowych) nie było na stanie drobiu w związku z trwającą właśnie **przerwą technologiczną w produkcji** (przerwa pomiędzy cyklami produkcyjnymi, jeśli nie przekroczyła 8 tygodni), należy wpisać stany drobiu z okresu przed opróżnieniem kurników.

Dział IV Nawożenie (NA)

Dane dotyczą ilości zużytych nawozów mineralnych, wapniowych i naturalnych w **masie towarowej w decytonach (dt) lub w litrach (l)** pod poszczególne uprawy oraz sposobu ich stosowania i przechowywania za okres roku, tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r.

W odpowiedzi na pytanie jakie nawozy mineralne zużyto należy **wybrać nazwę nawozu z Listy** i wpisać **ilość zużytych nawozów w dt lub l** masy towarowej.

1 dt = 0,1 t = 100 kg = 1 kwintal = 1 metr (nazwa potoczna)
1 m³ = 1000 l

UWAGA:

Jeżeli na Liście nie ma szukanej nazwy nawozu mineralnego to należy wybrać dla nawozu:

- ✓ **azotowego – saletrzak N27,**
- ✓ **fosforowego – superfosfat prosty P20,**
- ✓ **potasowego – kainit,**
- ✓ **wieloskładnikowego – lubofoska NPK 5-10-15.**

Jeżeli na Liście nie ma nawozu o szukanej zawartości procentowej CaO należy, po uwzględnieniu formy nawozu (tlenkowa, węglanowa lub z produkcji ubocznej), **wybrać z Listy nawóz o zawartości procentowej zbliżonej najbardziej do stosowanego.**

Jeżeli na Liście nawozów nie ma nawozu o zawartości procentowej CaO i MgO należy **wybrać z Listy nawóz o zawartości procentowej tych składników zbliżonej najbardziej do stosowanego.**

UWAGA:

Po wybraniu z Listy nazw handlowych i wpisaniu ilości zużytych nawozów oraz powierzchni, na której zastosowano nawozy **wyświetli się informacja o ilości zużytych nawozów** w gospodarstwie w przeliczeniu na czysty składnik NPK i na 1 ha powierzchni nawożonej. **Jeżeli zużycie nawozów będzie większe niż 800 kg NPK/ha należy sprawdzić zapisy i w przypadku błędu stosownie poprawić**

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu NA?

1. **Poprawność jednostek** w jakich podawane są dane o zużyciu nawozów (mineralne – dt, l; wapniowe – dt; obornik – dt, pomiot ptasi – dt, gnojówka – m³, gnojowica - m³).
2. Dla zużycia nawozów organicznych (innych niż nawozy zielone, obornik, pomiot ptasi, gnojówka, gnojowica) w l należy **przyjąć tę samą wartość w kg i przeliczyć na dt.**
3. Dla **nawozów naturalnych** (obornik, gnojówka, gnojowica, pomiot ptasi) należy wpisać **ilość zużytych nawozów** odpowiednio w dt (obornik, pomiot ptasi) lub m³ (gnojówka i gnojowica) oraz **powierzchnię** (w hektarach i arach) nawożoną nawozami naturalnymi.
4. W „dostępnych nawozach naturalnych” należy uwzględnić nawozy wyprodukowane w gospodarstwie i/lub przywiezione w celu nawożenia. **Nie należy uwzględniać nawozów wywiezionych z gospodarstwa.**
5. W gospodarstwie o **dużej powierzchni upraw intensywnych, łąk lub pastwisk** powinno być wykazane **nawożenie**, a w gospodarstwie prowadzącym **chów zwierząt gospodarskich na większą skalę** powinno być wykazane **zużycie nawozów naturalnych.**

Dział V Ochrona roślin (OR)

Dane dotyczą ilości wykonanych zabiegów środkami ochrony roślin na poszczególne uprawy, jak również na powierzchni magazynowej **w okresie ostatnich 12 miesięcy**, tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. włącznie oraz informacji odnośnie znajomości zasad stosowania tych środków.

UWAGA:

Należy uwzględnić stosowane **zabiegi na wszystkie uprawy**, tj. polowe, trwałe i uprawy pod osłonami w szklarniach, tunelach foliowych, na nasiona i sadzeniaki oraz **zabiegi przeprowadzane po zbiorach** na roślinach lub produktach roślinnych **w zamkniętej przestrzeni**, np. w magazynie.

Należy wykazać łączną ilość zastosowanych zabiegów, tj. uwzględnić zabiegi powtarzane w tym samym celu, ale w różnych terminach, np. jeżeli wykonane były dwa zabiegi chwastobójcze, dwa grzybobójcze, jeden do zaprawiania nasion i jeden przeciwko szkodnikom, to łącznie wykonano sześć zabiegów.

W pytaniu o ilość zabiegów środkami ochrony roślin wykonanych **na uprawach trwałych** w pozycji „inne uprawy trwałe” należy uwzględnić zabiegi stosowane na uprawę pozostałych drzew i krzewów (nie owocowych, tj. antypka, bukszpanu, daglezi, gryczpanu, kaliny koralowej, ligustra pospolitego, mahonii, oliwnika, ostrokrzewu, ościatu pospolitego, sosny, tui, wierzby mandzurskiej, wiśni wonnej, żywotnika), w szkółkach drzew i krzewów ozdobnych oraz leśnych do celów handlowych i wikliny.

W pytaniu o ilość zabiegów środkami ochrony roślin wykonanych **na pozostałą powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze** należy uwzględnić zabiegi stosowane na uprawy okopowe, w tym ziemniaki, uprawy strączkowe, motylkowe, przemysłowe, oleiste, pastewne, zioła, kwiaty, trawy polowe i truskawki.

Integrowana ochrona roślin to sposób ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, polegający na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, w szczególności metod niechemicznych, w sposób minimalizujący zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska. Pozwala ograniczyć stosowanie środków chemicznych do niezbędnego minimum i w ten sposób ograniczyć presję na środowisko naturalne oraz chronić bioróżnorodność środowiska.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu OR?

1. W gospodarstwach, w których wykazano dużą powierzchnię uprawy zbóż, warzyw lub pozostałych upraw oraz sadów i innych upraw trwałych, a przy tym nie wykazano zabiegów środkami ochrony roślin, należy upewnić się czy uprawy na pewno nie były chronione i czy nie wykorzystywano do ochrony sprzętu innego niż opryskiwacze polowe czy sadownicze.
2. Gospodarstwach, w których wykazano dużą powierzchnię uprawy zbóż lub warzyw lub pozostałych upraw oraz sadów i innych upraw trwałych i nie wykazano zabiegów środkami ochrony roślin na powierzchnię magazynową, należy upewnić się czy na pewno nie stosowano w magazynach zabiegów ochrony i nie wykorzystywano w tym celu niestandardowych urządzeń.
3. Niestandardowe urządzenia do zabiegów ochrony roślin oznaczają inne urządzenia niż opryskiwacze polowe (ciągnikowe i samojezdne) oraz opryskiwacze sadownicze (ciągnikowe i samojezdne), których liczba będzie zbierana w dziale maszyny i urządzenia rolnicze (MA).

Dział VI Budynki gospodarskie (BD)

Dane o liczbie budynków gospodarskich i ich powierzchni lub pojemności dotyczą **okresu ostatnich 12 miesięcy** kończącego się w dniu referencyjnym badania, tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. włącznie.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu BD?

1. Budynki inwentarskie znajdujące się na terenie gospodarstwa należy spisać niezależnie od tego czy utrzymywane są w nim **zwierzęta gospodarskie będące własnością użytkownika lub jego rodziny, czy należące do innych właścicieli.**
2. **Powierzchnia budynków** gospodarskich powinna być również ujęta w dziale Użytkowanie gruntów w pozycji **grunty pozostałe.**
3. Spisowi **nie podlegają wielofunkcyjne budynki inwentarskie**, w których utrzymuje się kilka różnych gatunków zwierząt gospodarskich (np. było, świnie i drób).
4. **Budynki inwentarskie adaptowane** do utrzymywania zwierząt gospodarskich, (przeznaczone wcześniej do innego użytkowania) należy spisać, jeżeli po przystosowaniu **spełniają kryteria specjalistycznych budynków inwentarskich.**
5. W gospodarstwie, w którym wykazano **chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich na większą skalę** powinny być spisane także specjalistyczne **budynki inwentarskie** oraz **silosy paszowe lub silosy na kiszonki.**
6. W gospodarstwie, w którym wykazano **dużą powierzchnię uprawy zbóż, warzyw, okopowych i sadów** powinny być spisane także **sortownie, przechowalnie, chłodnie lub kopce ziemne i techniczne z napowietrzaniem.**

Dział VII Maszyny i urządzenia rolnicze (MA)

Zbierane informacje dotyczą ciągników, ładowarek teleskopowych oraz innych maszyn i urządzeń rolniczych własnych i wspólnych (stan **w dniu 1 czerwca 2020r.**, jeżeli nie zaznaczono inaczej), które są wykorzystywane do prowadzenia działalności rolniczej w danym gospodarstwie.

Należy uwzględnić ciągniki i ładowarki teleskopowe oraz maszyny i urządzenia rolnicze, **sprawne technicznie** (nadające się do pracy), jak również **znajdujące się w remoncie** oraz **przeznaczone do naprawy** (niesprawne technicznie przez okres krótszy niż 1 rok). Spisaniu podlegają także ciągniki **własnej konstrukcji**, dla których należy określić przybliżoną moc.

Nie należy spisywać **ciągników jednoosiowych**, używanych często w ogrodnictwie.

UWAGA:

Należy spisać ciągniki (kołowe dwuosiove i gąsienicowe) i ładowarki teleskopowe oraz maszyny i urządzenia rolnicze **własne** (stanowiące wyłączną własność użytkownika gospodarstwa lub członka jego gospodarstwa domowego) i **wspólne** (będące współwłasnością i użytkowane przez więcej niż jedno gospodarstwo rolne), które **wykorzystywane były wyłącznie lub częściowo do prac związanych z rolnictwem**. Ciągniki i ładowarki teleskopowe oraz maszyny i urządzenia rolnicze należące do kilku rolników należy spisać u tego rolnika, u którego znajdowały się w dniu referencyjnym.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu MA?

1. W **ogólnej liczbie ciągników** lub **ładowarek teleskopowych** należy ująć maszyny **własne i wspólne**, które znajdowały się na terenie gospodarstwa w dniu referencyjnym badania.
2. W **dużym gospodarstwie rolnym** (umownie o powierzchni powyżej 30 ha UR lub w gospodarstwie z dużą obsadą zwierząt) powinny być **wykazane ciągniki lub ładowarki teleskopowe**. Gospodarstwo mogło również korzystać z maszyn należących do innych gospodarstw lub z usług rolniczych świadczonych przez specjalistyczne firmy lub spółdzielnie rolnicze (z wykorzystaniem usług świadczonych przez operatora lub bez).

Dział VIII Działalność gospodarcza (DG)

Zbierane dane dotyczą działalności rolniczej i pozarolniczej działalności gospodarczej prowadzonej w gospodarstwie rolnym w **okresie 12 miesięcy** kończącym się w dniu referencyjnym badania, tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. włącznie, jeżeli nie zaznaczono inaczej.

DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA W GOSPODARSTWIE ROLNYM

DZIAŁALNOŚĆ ROLNICZA	POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	
	Uprawa roślin, chów i hodowla zwierząt gospodarskich oraz utrzymywanie gruntów, już niewykorzystywanych do celów produkcyjnych, w dobrej kulturze rolnej.	INNA NIŻ ROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ ZAROBKOWA BEZPOŚREDNIO ZWIĄZANA Z GOSPODARSTWEM ROLNYM Np.: agroturystyka, przetwórstwo produktów rolnych, rękodzieło.

UWAGA:

Jeśli gospodarstwo wykazało:

- ✓ **powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej** lub/i
- ✓ **powierzchnię uprawy grzybów jadalnych** lub/i
- ✓ **pogłowie zwierząt gospodarskich**

to oznacza, że w gospodarstwie rolnym **prowadzona była działalność rolnicza**.

Niespełnienie żadnego z powyższych trzech warunków oznacza, że w gospodarstwie rolnym 1 czerwca 2020 r. nie była prowadzona działalność rolnicza i na ekranie pojawi się informacja o **zakończeniu wypełniania formularza** – „Dziękujemy za udział w spisie rolnym”.

WARTOŚĆ OGÓLNEJ SPRZEDAŻY PRODUKCJI GOSPODARSTWA ROLNEGO

PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY		PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE
Surowych, nieprzetworzonych produktów rolnych oraz zwierząt gospodarskich.	Wyrobów i usług z działalności innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem rolnym.	Płatności związane do powierzchni upraw i do zwierząt oraz płatność niezwiązana do tytoniu.

WARTOŚĆ KOŃCOWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ

WARTOŚĆ SPRZEDAŻY	WARTOŚĆ SAMOZAOPATRZENIA	PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE
Wartość sprzedanych, wytworzonych we własnym gospodarstwie rolnym: ➤ surowych, nieprzetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych, ➤ zwierząt gospodarskich, ➤ surowców rolnych zużytych w gospodarstwie w przetwórstwie produktów rolnych.	Wartość zużytych przez gospodarstwo domowe użytkownika surowych, nieprzetworzonych produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej produkcji (tj. samozaopatrzenie żywnościowe i inne, np. wykorzystanie przez gospodarstwo domowe biogazu czy biopaliw wytworzonych z wykorzystaniem surowców rolniczych, drewna z zagajników szybkorosnących lub słomy na opał).	Płatności związane do: ➤ powierzchni upraw: buraków cukrowych, ziemniaków skrobiowych, truskawek, chmielu, strączkowych na ziarno, roślin pastewnych, pomidorów, lnu, konopi włóknistych, ➤ zwierząt: bydła, krów, owiec, kóz. Płatność niezwiązana do tytoniu (w ramach przejściowego wsparcia krajowego).
Nie wlicza się wartości produktów pochodzących z własnej produkcji, a zużytych w dalszym procesie produkcyjnym np. pasz, materiału siewnego, obornika.		

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu DG?

1. W pytaniu DG2 zbierane dane dotyczą produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym i spożytych przez **gospodarstwo domowe** użytkownika (nie gospodarstwo rolne) w formie **żywności** (nieprzetworzonej i przetworzonej), tzw. samozaopatrzenie żywnościowe.
2. Odpowiadając na pytanie DG2, respondent ma **oszacować (podać w przybliżeniu)** udział **wartości (nie ilości)** samozaopatrzenia **żywnościowego w wartości** końcowej produkcji rolniczej wytworzonej w gospodarstwie rolnym. Celem pytania jest uzyskanie informacji czy gospodarstwo rolne jest nastawione na sprzedaż produktów rolnych czy też całość lub większość wytworzonej produkcji przeznacza na samozaopatrzenie żywnościowe gospodarstwa domowego.
3. Działalność inna niż rolnicza **musi być związana z gospodarstwem rolnym**. Jednak jeżeli z zasobów gospodarstwa wykorzystywana jest **tylko i wyłącznie siła robocza**, to jest to działalność pozarolnicza (nie związana z gospodarstwem rolnym).
4. Do wartości zarówno **końcowej produkcji rolniczej** (pytanie DG2) jak i wartości **ogólnej sprzedaży gospodarstwa rolnego** (pytanie DG6) należy zaliczyć wartość **płatności bezpośrednich**.

Dział IX Struktura dochodów (SD)

Dane dotyczą struktury dochodów **w okresie ostatnich 12 miesięcy** kończącym się w dniu referencyjnym badania tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. włącznie.

DEF
INI
CJA

Dochody z działalności rolniczej prowadzonej w gospodarstwie stanowią różnicę między wartością produkcji rolniczej (tj. wartością sprzedanych produktów rolnych i wartością produktów pobranych z gospodarstwa na cele konsumpcyjne gospodarstwa domowego lub wykorzystanych jako surowiec w prowadzonej działalności innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z gospodarstwem rolnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami i zapłaconymi podatkami.

DEF
INI
CJA

Łączne dochody gospodarstwa domowego z użytkownikiem gospodarstwa rolnego stanowią sumę dochodów wszystkich osób (spokrewnionych lub niespokrewnionych), zamieszkujących razem z użytkownikiem gospodarstwa rolnego i wspólnie z nim utrzymujących się.

UWAGA:

W przypadku prowadzenia działalności rolniczej (SD1a) lub pozarolniczej działalności gospodarczej (SD1b), która **nie przynosiła jeszcze dochodu** (np. działalność nowo podjęta) lub przyniosła straty, należy **wpisać „0”**. Dla pozostałych rodzajów dochodów, w przypadku gdy ich udział w dochodach ogółem wyniósł **poniżej 1%, należy pozostawić puste pole.**

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu SD?

1. W dochodach gospodarstwa rolnego **należy uwzględnić także dotacje związane z produkcją rolniczą**, m.in.: jednolitą płatność obszarową, płatność za zazielenienie, płatności do powierzchni upraw, płatności do zwierząt, płatność dla młodych rolników oraz płatności w ramach PROW, płatności rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz płatności ekologiczne.
2. **Do innych źródeł niezarobkowych poza emeryturą i rentą** zalicza się dochody z tytułu pobierania zasiłku z pomocy społecznej, zasiłku wychowawczego, świadczenia wychowawczego z programu Rodzina 500 plus, alimenty, stypendium, **dochody z dzierżawy ziemi**, dochody z lokat kapitałowych, wygrane w grach liczbowych i loteryjnych, pomoc zagraniczną itp.

Dział X Aktywność ekonomiczna (AE)

Zbierane dane dotyczą:

- **aktywności ekonomicznej stałej** w okresie ostatnich 12 miesięcy kończącym się w dniu referencyjnym badania tj. **od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r.** włącznie,
- **aktywności ekonomicznej bieżącej** w okresie 7 dni kończącym się w dniu referencyjnym badania, tj. **od 26 maja do 1 czerwca 2020 r.** (dotyczy tylko gospodarstw rolnych osób fizycznych).

Pytania zadawane w tym dziale mają na celu uzyskanie informacji **o osobach pracujących przy produkcji rolniczej w spisywanym gospodarstwie rolnym** oraz **ponoszonych przez nie nakładach pracy.**

UWAGA:

Badanie w zakresie aktywności ekonomicznej dotyczy **wszystkich osób w wieku 15 lat i więcej** (tzn. urodzonych 1 czerwca 2005 r. i wcześniej). Osoba wskazana jako **kierujący gospodarstwem rolnym** musi być **pełnoletnia** (tzn. urodzona przed 1 czerwca 2002 r.).

Praca główna to praca zajmująca najwięcej czasu (dla osób, które wykonują więcej niż jedną pracę). Jeżeli prace zajmują tyle samo czasu, to pracą główną jest ta, która przynosi największy dochód.

Praca dodatkowa to praca zajmująca najwięcej czasu, poza pracą główną. Jeżeli kilka prac zajmuje tyle samo czasu, to pracą dodatkową jest ta, z której osiągnany jest wyższy dochód.

DEFINICJA

Za **pracę w gospodarstwie rolnym przy produkcji rolniczej** uważa się wykonywanie prac bezpośrednio związanych z produkcją roślinną i zwierzęcą oraz utrzymywaniem gruntów w dobrej kulturze rolnej (działalność rolnicza), a także innych prac, które są niezbędne przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego, w tym: zakup środków produkcji, sprzedaż produktów, prace związane z magazynowaniem, bieżące naprawy sprzętu rolniczego, prace konserwacyjne budynków, maszyn, instalacji, załatwianie spraw urzędowych, wypełnianie wniosków o dopłaty bezpośrednie itp.

Nie należy tu zaliczać prac związanych z leśnictwem, łowiectwem, połowem lub hodowlą ryb oraz prac wykonywanych w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej (bez względu na to, czy prowadzone są w gospodarstwie czy poza nim).

Do pracy w **gospodarstwie indywidualnym nie należy zaliczać** takich prac jak: przyrządzanie posiłków, pranie, sprzątanie, opieka nad dziećmi oraz innych prac związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego oraz prac rolnych wykonywanych w ramach pomocy sąsiedzkiej na rzecz innego gospodarstwa rolnego.

DEFINICJA

Za **pracę** (działalność zarobkową) **inną niż przy produkcji rolniczej** w swoim (rodzinnym) gospodarstwie rolnym uważa się każdą pracę (również dorywczą lub nierejestrowaną) najemną lub na własny rachunek, wykonywaną zarówno w gospodarstwie, jak i poza jego terenem.

Należy **tu także zaliczyć pracę przy produkcji rolniczej** w innym gospodarstwie rolnym.

DEFINICJA

Na potrzeby badania jako **pełny etat** przyjęto **2120 godzin** w roku, tzn. 265 dni roboczych po 8 godzin pracy dziennie.

UWAGA:

Wskazane jest dokładne **ustalenie użytkownika** gospodarstwa indywidualnego. Zmiana danych użytkownika jest możliwa tylko na pierwszej stronie formularza. W przypadku, kiedy w gospodarstwie indywidualnym występują dwie osoby współkierujące, to nastąpi automatyczne przydzielenie ról w aplikacji: użytkownik - osoba wskazana na pierwszej stronie formularza oraz kierujący - osoba wskazana jako współkierujący gospodarstwem rolnym.

W przypadku prowadzenia gospodarstwa **krócej niż 1 rok należy wpisać „0”**. Nie należy uwzględniać lat, w których osoba pracowała w gospodarstwie rolnym, ale nim nie kierowała.

Na co zwrócić szczególną uwagę przy wypełnianiu działu AE?

1. W gospodarstwie rolnym występuje **duża liczba osób** (członków rodziny lub pracowników najemnych) wykazujących znaczne liczby godzin pracy, a jednocześnie gospodarstwo ma stosunkowo **mało użytków rolnych w stosunku do nakładów pracy** – w takiej sytuacji należy upewnić się, czy gospodarstwo posiada zwierzęta lub uprawy wymagające dużego nakładu pracy (np. grzyby lub uprawy trwałe pod osłonami), przez co uzasadnione może być wykazanie zwiększonej liczby osób lub dniówek w tym gospodarstwie.
2. Błędem jest podawanie pracy osób **w działalności innej niż rolnicza związanej z gospodarstwem rolnym** jeżeli taka działalność **nie została wcześniej wykazana w dziale DG**. Natomiast jest możliwe, że gospodarstwo **prowadzi inne rodzaje działalności przy pomocy pracowników najemnych niezwiązanych z produkcją rolniczą** (których nie wykazuje się w formularzu), ale sytuacja taka wymaga wyjaśnienia.
3. W gospodarstwie o **dużej powierzchni** np. zbóż lub roślin okopowych należy zwrócić uwagę na brak wykazania korzystania z usług świadczonych przez firmy zewnętrzne - należy zastanowić się nad **pracą pracowników kontraktowych**.
4. W spółkach cywilnych w przypadku wystąpienia dwóch współwłaścicieli, jednego uznaje się za kierującego gospodarstwem rolnym (tę osobę, która podejmuje najwięcej decyzji w sprawie gospodarstwa rolnego), a drugiego za pracownika najemnego stałego.
5. W rolniczych spółdzielniach produkcyjnych, **prezesa spółdzielni** należy traktować jako kierującego pracownika najemnego.

Dział XI Chów i hodowla ryb (RB)

Dane obejmują powierzchnię stawów, objętość urządzeń do chowu lub hodowli ryb oraz gatunki ryb utrzymywanych w tych gospodarstwach w **okresie ostatnich 12 miesięcy** kończącym się w dniu referencyjnym badania, tj. od 2.06.2019 r. do 1.06.2020 r. łącznie.

UWAGA:

Powierzchnia stawów jest zaliczana do powierzchni pozostałych gruntów, które powinny zostać wykazane w dziale użytkowanie gruntów. Jeżeli w gospodarstwie rolnym została podana powierzchnia stawów lub objętość urządzeń, należy zaznaczyć jakie gatunki ryb były utrzymywane.

PSR 2020

„Spiszmy się jak na rolników przystało”

Osoby do kontaktu w zakresie:

➤ **organizacji spisu:**

Monika Bartel e-mail: M.Bartel@stat.gov.pl tel. 510 993 210

Maria Mołodowicz e-mail: M.Molodowicz@stat.gov.pl tel. 510 993 208

Aleksandra Nowosad e-mail: A.Nowosad@stat.gov.pl tel. 510 993 216

➤ **metodologii spisu:**

Anna Jaworska e-mail: A.Jaworska2@stat.gov.pl tel. 510 993 215

Anna Kawalec e-mail: A.Kawalec@stat.gov.pl tel. 510 993 222

Danuta Michoń e-mail: D.Michon@stat.gov.pl tel. 516 809 206

➤ **wsparcia technicznego:**

Andrzej Puzzkarski e-mail: A.Puzzkarski@stat.gov.pl tel. 510 993 213